

Nämnden Svenska rum 23.04.2026 § 43

§ 43

Utlåtande om en motion om att ta i bruk Sisukas-modellen i Esbo stads daghem och skolor

Beredning och upplysningar:
Plosila Riina
Saloranta-Eriksson Outi
Vahtivuori-Hänninen Sanna
Vataja Anita
fornamn.efternamn@esbo.fi
Telefon 09 816 21

Förslag

Föredragande
Direktör för sektorn för fostran och lärande Narvo-Akkola Merja

Nämnden Svenska rum ger ett utlåtande enligt redogörelsen som svar på fullmäktigeledamot Ira Hietanen-Tanskanens och 34 andra ledamöters fullmäktigemotion 4.12.2025 om att ta i bruk Sisukas-modellen i Esbo stads daghem och skolor.

Behandling

Beslut

Nämnden Svenska rum
Förslaget godkändes enhälligt.

Redogörelse

Motionen

Ira Hietanen-Tanskanen och 34 andra ledamöter lämnade 4.12.2025 en motion om att utreda ibrukttagandet av Sisukas-modellen i daghem och skolor.

Sisukas (Sijoitettu lapsi koulussa, placerat barn i skolan) är en verksamhetsmodell med mål att stöda skolgången för placerade barn och unga samt att stärka det multiprofessionella samarbetet mellan barnskyddet, skolan, vården utom hemmet och vårdnadshavarna. I centrum för modellen ligger barnets och den ungas delaktighet. Verksamheten baserar sig på strukturellt samarbete och informationsutbyte mellan olika aktörer.

Beredning

Utlåtandet har beretts inom sektorn för fostran och lärande i samarbete mellan resultatenheterna för småbarnspedagogik, finsk grundläggande utbildning och Svenska bildningstjänster. Vid beredningen har man dessutom konsulterat experter från Västra Nylands välfärdsområde om hur känd och aktuell Sisukas-modellen är samt om de regionala riktlinjerna.

Sisukas-modellen i Finland och utvärdering av modellen

Enligt föreningen [Pesäpuu ry:n](#) som har utvecklat verksamhetsmodellen, används eller tillämpas modellen i följande kommuner: Jyväskylä, Hankasalmi, S:t Karins, Lahtis, Laukas, Pemar, Björneborg och Äänekoski. Enligt Sisukas-verksamhetens årsöversikt 2025 finns det i hela landet 37 personer som hör till "team Sisukas" och det ordnas verksamhet i 14 kommuner. Kommunerna nämns inte i [årsrapporten](#). Mer information (på finska): <https://pesapuu.fi/wp-content/uploads/2026/03/Sisukas-toiminnan-vuosikatsaus-2025.pdf>

Enligt servicelinjedirektören för välfärdsområdets Familjecenter (tjänster inom särskilt stöd) används Sisukas-modellen inte i kommunerna i välfärdsområdet. Efter att ha fördjupat sig i modellen anser välfärdsområdet att det inte är ändamålsenligt att ta i bruk modellen i välfärdsområdet. De principer som styr modellen är bland annat delaktighet, sektorsövergripande arbete, dialog och individualitet, som redan ingår i riktlinjerna för barnskyddet, elev- och studerandevårdsplanen och läroplanerna.

Enligt bedömningen medför modellen inte något mervärde för de nuvarande förpliktande riktlinjerna, samarbetet, strukturerna och den gemensamma praxisen inom barnskyddet och bildningsväsendet. Välfärdsområdet uppskattar att praxis enligt Sisukas-modellen påminner om det som redan görs och ibrukttagandet av en ny modell ses inte just nu som ett av de aktuella utvecklingsområdena inom barnskyddet..

I utredningen bedömdes också resurs- och hållbarhetssynvinkeln – i en stad så stor som Esbo krävs det betydande resurser för att etablera ett nytt verksamhetssätt, i synnerhet om modellen endast gäller en del av enheterna och aktörerna. Enligt välfärdsområdet flyttar de placerade barnen och unga mellan olika välfärdsområden, och en del av de placerade barnen och ungdomarna kommer från orter utanför området.

Esbo stads interna anvisningar, läroplanen, planen för småbarnspedagogik samt elev- och studerandevårdsplanen

Västra Nylands välfärdsområde ansvarar för barnskyddet som helhet, för de placerade barnen som bor i välfärdsområdets kommuner samt för kommunikation och samarbete mellan skolan och vården utom hemmet. För att stöda deltagande i småbarnspedagogik och skolgång bland barn och unga som omfattas av barnskyddet krävs ett sektorsövergripande och nära samarbete med vårdnadshavarna. Lagen om grundläggande utbildning förpliktar till att i samarbete med myndigheter från välfärdsområdets social- och hälsovårdstjänster utarbeta en läroplan till de delar som gäller elev- och studerandevården.

Skolornas och förskoleundervisningens verksamhet styrs av bestämmelser, den riksomfattande läroplanen och en läroplan på stadsnivå. Verksamheten inom småbarnspedagogiken styrs av planen för småbarnspedagogik. Dessa planer förutsätter ett nära samarbete med myndigheter från välfärdsområdets social- och hälsovårdstjänster till den del som gäller elev- och studerandevården.

Undervisningsanordnaren ska för sin del främja ett sektorsövergripande samarbete mellan olika aktörgrupper. I Esbo har man länge byggt upp sektorsövergripande samarbete och fungerande strukturer i enlighet med läroplanerna och planerna för småbarnspedagogik samt i samarbete med välfärdsområdet. Läroplanen drar till exempel upp riktlinjer för flera av de delområden som ingår i Sisukas-modellen. Till dessa hör till exempel barns och ungas delaktighet och en dialogbaserad, gemensam verksamhetskultur. Skolgången och inlärningen bland placerade barn och unga stöds i enlighet med riktlinjerna och principerna i dessa planer samt elev- och

studerandevårdsplanen. I Esbo används bland annat en mjukländningsmodell inom småbarnspedagogiken.

I Esbo behandlas alla barn och unga likvärdigt. I Esbo finns många slags placerade barn, som placerats av många olika orsaker. En del av Esbobarnen placeras i Esbo och en del i andra delar av Finland. Andra kommuner kan också placera barn i Esbo. Om ett barn från ett annat välfärdsområde är placerat i en kommun i Västra Nylands välfärdsområde får Västra Nylands välfärdsområde inte nödvändigtvis information om detta.

Enligt grunderna för läroplanen bemöts alla elever på ett jämlikt, uppskattande och individuellt sätt. Barnskyddet är tvunget att ingripa i en balanserad utveckling av barn och unga av flera olika orsaker. Orsaken kan bero på barnets eller den ungas uppförande eller på hans vårdnadshavare, till exempel på deras sjukdomar eller på en i övrigt svår livssituation. Ett placerat barn behöver inte alltid särskilda tjänster, om orsakerna till placeringen beror på vårdnadshavarna och placeringen kan lösa situationen.

Elevvården stöder elevernas och studerandenas lärande, hälsa och välbefinnande i skolornas och läroanstalternas vardag samt främjar samarbetet med vårdnadshavarna. Elevvården hör till alla som arbetar i skolor och läroanstalter. Samarbetet med vårdnadshavarna genomförs i Esbo som praxis enligt läroplanen: vårdnadshavarna har möjlighet att delta i planeringen av skolans verksamhet och informeras om de viktigaste frågorna som ska avgöras.

Skolornas samt elev- och studerandevårdens strukturer och vilket slags möten som ordnas i Esbo

I ärenden som gäller barn och unga som placerats med stöd av barnskyddslagen kan myndigheten eller vårdnadshavaren – eller båda gemensamt beroende på ärendet – ha beslutanderätt. När ett barn placeras utanför hemmet ordnar välfärdsområdets socialservice en klientplansförhandling om det placerade barnet/den unga personen, där man bland annat avtalar om informationsgången och kommunikationen i anslutning till skolgången. Det psykosociala stödet kommer i regel från hälso- och sjukvården.

Esbo stads och välfärdsområdets gemensamma riktlinjer för elev- och studerandevården samt elev- och studerandevårdsplanen skiljer tydligt mellan gemensamma och individuella strukturer. De beskriver när det är fråga om ett "engångsmöte" och när det är fråga om en "sektorsövergripande expertgrupp". Detta inverkar på om det är fråga om flera möten och hurdana rättigheter till informationsutbyte som hänför sig till mötena.

I varje skola finns en gemensam elev- och studerandevårdsgrupp som behandlar barns och ungas välbefinnande och främjar en gemenskapskultur. Den gemensamma elev- och studerandevårdsgruppen behandlar inte enskilda elevers ärenden. Gruppen sammanträder regelbundet, minst en gång i månaden. Ur den placerade ungas synvinkel behandlar gruppen inte en enskild ung person, men gruppen kan dra upp riktlinjer för och säkerställa skolans gemensamma praxis, såsom konsultationsstrukturer och principer för informationsgången.

Den sektorsövergripande expertgruppen är individspecifik. En sådan grupp samlas när det behövs samordnat stöd och flera möten för att stöda barnet och den unga. Gruppen sammankallas av det proffs som är först med att reagera på att det finns orsak till oro. Dess verksamhet

baserar sig alltid på elevens och vårdnadshavarens skriftliga samtycke. Sammansättningen bestäms enligt barnets eller den ungas behov. När en sektorsövergripande grupp bildas är det inte fråga om ett engångsmöte utan om flera möten. Ärendena antecknas i ett botten för en elevhälsojournal, vars anteckningar den ansvariga personen ansvarar för.

Om läraren avtalar om ett möte med vårdnadshavaren och eleven om till exempel frånvaro och får tillstånd att in kalla en kurator, men inte begär eller får tillstånd att bilda en sektorsövergripande expertgrupp, är det fråga om ett så kallat annat möte. Mötet är av engångsnatur med begränsat samtycke. Då kan elevvårdsrelaterade ärenden och uppgifter som behandlats vid mötet inte utbytas i efterhand, om samtycket endast gällde ett enskilt möte. Om det handlar om en placerad ung person framhävs behovet av att identifiera när det behövs ett engångsmöte och när den sektorsövergripande gruppens upprepade arbete behövs.

I elev- och studerandevårdsplanen beskrivs också möjligheten till konsultationer (elev- och studerandevård/socialvård/barnskydd), som kan räcka från fall till fall och också ske anonymt. Dessutom beskrivs kontakten med socialvården och principerna för skyldigheten att göra barnskyddsanmälan.

Enligt Esbo stads interna anvisning om klientplansförhandlingar (barnskydd och socialservice) ska välfärdsområdets socialservice ordna en klientplansförhandling för barn, där man bland annat avtalar om informationsgång och kommunikation om skolgången. Ur skolans synvinkel är den praktiska kärnan att man vid klientplansförhandlingen kommer överens om vem som får vilken information, på vilka grunder och hur kommunikationen sköts i vardagen mellan skolan och vården utom hemmet, vårdnadshavarna och socialarbetet.

När ett barn kommer till småbarnspedagogiken förs för sin del en så kallad inledande diskussion där man diskuterar och planerar inledandet av småbarnspedagogiken så att i synnerhet de placerade barnens särskilda behov beaktas.

Slutsatser

Enhetligheten mellan olika regioner och ansvarsfördelningen ska bedömas grundligt när nya verksamhetsmodeller tas i bruk. Enligt välfärdsområdets riktlinjer har välfärdsområdet inga kommunspecifika verksamhetsmodeller, utan servicestrukturerna och verksamhetssätten ska gälla hela området. I och med att välfärdsområdets verksamhet inleddes, slopades Esbo stads egna verksamhetsmodeller, såsom Moniku-verksamheten för mångkulturella familjer och modellen för psykiatriska sjukskötare. Därför anses det inte vara ändamålsenligt att ta i bruk en separat kommunspecifik modell.

Efter att ha konsulterat experter vid Västra Nylands välfärdsområde anser sektorn för fostran och lärande för närvarande att det inte är ändamålsenligt att ta i bruk en separat kommunspecifik Sisukas-modell i Esbo. Motiveringarna hänför sig till de nuvarande riktlinjerna och strukturerna enligt planen för småbarnspedagogik och läroplanerna, undervisningsanordnarens skyldigheter, elev- och studerandevårdsplanen, välfärdsområdets riktlinjer för regional enhetlighet samt en bedömning om att den praxis som ingår i Sisukas-modellen redan i långt följer existerande praxis. I bedömningen har man beaktat de styrande planerna, ansvarsfördelningen samt resurs- och administrationssynvinklarna.

Som en fortsättning föreslås att stödet för skolgången för placerade barn och unga utvecklas så att de nuvarande strukturerna stärks och att utvecklingen riktas särskilt till ledningens och undervisningspersonalens kompetens. Som en konkret åtgärd föreslås att ämnet tas upp för gemensam behandling på kaffestunderna inom den gemensamma elev- och studerandevården, så att utvecklingen tjänar Esbo stads och välfärdsområdets enhetliga verksamhetsätt.

Beslutshistoria

Bilaga

Tilläggsmaterial

- Valtuustoaloite Sisukas-malli käyttöön Espoon päiväkodeissa ja kouluissa 4.12.2025

För kännedom